

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ

YASAMA DÖNEMİ

27

YASAMA YILI

5

SIRA SAYISI: 292

Tekirdağ Milletvekili Mustafa Şentop'un Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Kültürel İş Birliği Protokolünün Onaylanmasının Uygun Bulduğuna Dair Kanun Teklifi (2/2756) ve Dışişleri Komisyonu Raporu

Not: Bu Sıra Sayısına; elektronik ortamda
“http://www.tbmm.gov.tr/develop/owa/sirasayi_sd.sorgu_baslangic”
internet adresindeki sorgu sayfası üzerinden erişilebilmektedir.

Kanunlar ve Kararlar Başkanlığı

İÇİNDEKİLER

Sayfa

• 2/2756 Esas Numaralı Teklifin

- TBMM Başkanlığına Sunuş Yazısı	4
- Genel Gerekçesi	4
• Cumhurbaşkanlığı Tezkeresi	5
• Dışişleri Komisyonu Raporu	6
• Muhalefet Şerhi	10
• Teklif Metni	13
• Dışişleri Komisyonunun Kabul Ettiği Metin	13
• Protokol Metni	14

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Gelen Kâğıtlar Listesi'nde yayımlanan 638158 evrak numaralı "Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Kültürel İş Birliği Protokolü"nin onaylanmasının uygun bulunduğuna dair kanun teklifi ve gerekçesi ekte sunulmuştur.

Gereğini saygılarımla arz ederim.

Mustafa Şentop
Tekirdağ

HAVALE EDİLDİĞİ KOMİSYONLAR (2/2756)	
ESAS	Dışişleri Komisyonu
TALİ	Milli Eğitim, Kültür, Gençlik ve Spor Komisyonu

GENEL GEREKÇE

13 Şubat 2020 tarihinde Ankara'da imzalanan "Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Kültürel İşbirliği Protokolü" ile esas olarak iki ülke arasındaki kültürel ilişkilerin geliştirilmesi hususunda kültürel tanıtım, teknik destek, eğitim ve diğer konulardaki mevcut işbirliğinin artırılması hedeflenmektedir.

Protokol kapsamında kültür ve turizm alanlarında iki ülke arasında geliştirilecek işbirliği ile tiyatro, opera, bale, çok sesli evrensel ve çağdaş müzik alanında solist sanatçı, orkestra, koro ve grupların davet edilmesinin desteklenmesi, sanatçılar arasında işbirliği yapılması, sanatçıların eserlerini tanıtması ve eserlerin iki ülke halkı ile buluşturulmasına imkân tanınmaktadır. Bu çerçevede tarafların ülkelerinde düzenlenecek kültür ve sanat etkinlikleri ile ulusal ve uluslararası kurs, seminer, sergi, kongre, konferans, festival, kitap fuarı ve benzeri etkinliklere birbirlerini davet etmeleri öngörülmektedir. İlaveten, Protokol ile KKTC'de kütüphaneciliğin geliştirilmesi maksadıyla taraflar arasında ortak çalışma grubu kurulması ve bu alanda işbirliği yapılması planlanmaktadır.

Ayrıca, Protokol ile KKTC'nin ekonomik bakımdan gelişmesini sağlayacak turizm hareketlerinin artmasını teşvik etmek üzere bu ülkenin sahip olduğu kültürel, tarihi, doğal güzellik ve değerlerin yurt dışında bilinirliğinin artırılmasını teminen KKTC'nin tanıtımına ilişkin faaliyetlerin ülkemizde desteklenmesine veya yürütülmesine imkân tanınmaktadır. KKTC'ye yönelik seyahatlerin Türkiye üzerinden gerçekleşmesi nedeniyle söz konusu tanıtım faaliyetlerinin ülkemizin turizm gelirlerine de katkısı olacağı değerlendirilmektedir.

T.C.

Cumhurbaşkanlığı

Sayı: 90666677-599-13395

19 Mart 2020

Konu: Türkiye-KKTC Kültürel
İşbirliği Protokolü

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

13 Şubat 2020 tarihinde Ankara’da imzalanan “Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Kültürel İşbirliği Protokolü”nü Anayasanın 90 ıncı maddesi gereğince onaylanması uygun bulunmak üzere ilişikte bilgilerinize sunarım.

Recep Tayyip ERDOĞAN

Cumhurbaşkanı

Dışışleri Komisyonu Raporu

Türkiye Büyük Millet Meclisi

Dışışleri Komisyonu

17/12/2021

Esas No: 2/2756

Karar No: 179

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

1. Giriş

Cumhurbaşkanlığınca 20/3/2020 tarihinde Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına sunulan Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Kültürel İşbirliği Protokolü, 23/3/2020 tarihinde Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanı Tekirdağ Milletvekili Mustafa Şentop imzasıyla “Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Kültürel İş Birliği Protokolünün Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Teklifi” olarak Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına sunulmuştur. 24/3/2020 tarihinde esas komisyon olarak Komisyonumuza, tali komisyon olarak Milli Eğitim, Kültür, Gençlik ve Spor Komisyonuna havale edilen 2/2756 esas numaralı Kanun Teklifi, Komisyonumuzun 27’nci Yasama Dönemi 30/11/2021 tarihli 31’inci toplantısında Dışışleri Bakanlığı ile Kültür ve Turizm Bakanlığı yetkililerinin de katılımlarıyla görüşülmüştür.

2. Teklifin İçeriği

Komisyonumuza havale edilen metinler incelendiğinde Teklif ile iki ülke arasındaki kültürel tanıtım, teknik destek, eğitim ve diğer konulardaki mevcut iş birliğinin artırılmasını, sanatçılar arasında iş birliği yapılmasını, sanatçıların eserlerini tanıtmaları ve eserlerin iki ülke halkı ile buluşturulmasını, tarafların kültür ve sanat etkinlikleri ile ulusal ve uluslararası kurs, seminer, konferans, festival, kitap fuarı ve benzeri etkinliklere birbirlerini davet etmelerini ve Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti’nin tanıtımına ilişkin faaliyetlerin ülkemizce desteklenmesini öngören Protokol’ün onaylanmasının uygun bulunmasının amaçlandığı görülmektedir.

3. Komisyon Görüşmeleri

Komisyonumuzda Teklifin tümü üzerinde yapılan görüşmelerde;

Dışışleri Bakan Yardımcısı Yavuz Selim Kıran tarafından;

KKTC’nin tanıtımı kapsamında, 17 ülkedeki 24 temsilcilik ve 2 ülkede misyonlarımızın çatısı altındaki ofisler ile birlikte çalışıldığı,

Kıbrıslı Türk sanatçıların misyonlarımızın da desteğiyle yurt dışında konserler verdiği, resim ve el sanatçılarının kişisel ve karma sergileri açtığı,

Kıbrıs Türk tarihinin, korunması ve geliştirilmesine önem verildiği,

Film, müzik, arkeolojik kazı, restorasyon projelerine ve müzelerin bakım, onarımına ilişkin teknik ve maddi yardımların sağlandığı,

Geçtiğimiz Temmuz ayında, Türkiye’nin katkılarıyla Ada’da Uluslararası Kuzey Kıbrıs Kültür ve Spor Festivalinin düzenlendiği,

Söz konusu İş Birliği Protokolüyle kültürel alanda KKTC’ye vermekte olduğumuz tüm bu desteğin somut adımlarla daha da ileriye taşınacağı,

Yunus Emre Enstitülerinin buldukları ülkelerde Kıbrıs Türk kültürünün tanıtımında iş birliği yapacağı,

KKTC’de yayımlanan kitapların, ISBN olarak bildiğimiz uluslararası standart kitap numarası bulunmamasının fuarlarda sergilenmesine engel teşkil ettiği, bu nedenle kitaplara ülkemizde numara verilmesi yoluyla sorunu çözmeye gayret edildiği,

Atatürk Kültür Merkezi Başkanlığının eserlerinin KKTC Milli Kütüphanesi ve halk kütüphanelerine dağıtılacağı,

Tiyatro, opera, bale gibi alanlardaki çalışmaların ve tecrübe paylaşımının destekleneceği,

Devlet Tiyatrosu binasının yapımına, Atatürk Kültür Merkezinin tadilatına, belediyelerin kültür merkezlerine, halk kütüphaneleri projelerine, müzelere destek sağlanmaya devam edileceği,

KKTC Millî Eğitim ve Kültür Bakanlığı personeline yönelik eğitim programlarının düzenleneceği,

Kültür Bakanlığımızın, Türkiye’de ve üçüncü ülkelerde düzenleyeceği sanat ve kültür faaliyetlerinde Kıbrıslı Türk sanatçıların katılımı için ortak çalışmalar yürüteceği,

Tüm bu adımlarla Kıbrıslı Türk kardeşlerimize uygulanan izolasyonu kırmanın ve Kıbrıs meselesinin egemen eşitlik temelinde çözümünün amaçlandığı,

Cumhurbaşkanı Sayın Ersin Tatar’ın, Nisan ayı sonundaki Cenevre görüşmelerinde egemen eşitliğin ve eşit uluslararası statünün tescil edilmesini, ardından iki devletin çözüm müzakereleri yürütmesini öngören bir vizyonu ortaya koyduğu, ülkemizin de bu vizyona desteğini her platformda vurguladığı,

ifade edilmiş;

Komisyon üyeleri tarafından;

Türkiye’nin Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti’yle kurduğu ilişkinin sorunlu bir ilişki olduğu,

1980’den beri bir dizi anlaşmayla getirilen uygulamalarda Kıbrıs’ın bağımsızlığından ziyade bağımlılığının artırıldığı,

Bu anlamıyla, gündemdeki Anlaşma her ne kadar Kıbrıs kültürünün dışarıda tanıtılmasını ve kültürel bir iş birliğini öngörmüş olsa da içeriğine bakıldığında bir çeşit baskı unsurunun geliştirildiği ve Hükümetin kültürel önceliklerinin Kıbrıs’ta da yayılmasını önceleyen bir anlaşma olduğu,

Kıbrıs kültürünü tanıtacak kurumların Kıbrıslı kurumlar olması yerine Türkiye merkezli Yunus Emre Enstitüsü’nün inisiyatifıyla çalışma yürütülmesinin baskıya yol açabileceği,

Aktarılan diğer fonların hepsinde geçişkenlik olduğu, sadece Diyanet kurumu için aktarılan fonda geçişkenlik olmadığı,

Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti’nin Güney Kıbrıs Rum Yönetimi’yle egemen eşitlik esasına ve eşit uluslararası statüye sahip olacak şekilde bir varlık olarak desteklenmesinin çok önemsendiği,

Crans-Montana’da 2017’de yapılan görüşmelerden sonra KKTC ile Güney Kıbrıs Rum Yönetimi’nin birlikte devletleşme modeli üzerinde çok büyük sıkıntıların olduğu, bu nedenle o günden itibaren hep iki devletli çözümün savunulmaya başlandığı,

Crans-Montana görüşmeleri sırasında Türkiye Cumhuriyeti’nin Ada’daki tek yanlı müdahale hakkından vazgeçtiği yönünde ortaya atılan iddiaların doğru olup olmadığı,

Anlaşma’nın 6’ncı maddesi çerçevesinde KKTC’nin kültürel varlığının tanıtılması için Yunus Emre Enstitüsü’nün kullanıldığı, bu hükmün Enstitü’nün bulunmadığı ülkelerde iş birliği yapılmayacağı anlamına gelmediği,

14'üncü maddedeki iş birliğinden tam olarak neyin amaçlandığının anlaşılmadığı, yine aynı maddedeki "Taraflar Osmanlı dönemi öncesi, Osmanlı Dönemi ve Türkiye Cumhuriyeti Dönemi Kıbrıs eğitim tarihinin..." ibaresinin yazım ve içerikle ilgili bir sorun teşkil ettiği,

"Kıbrıs eğitim tarihi" ibaresine Rumların da dâhil edilme ihtimali nedeniyle maddenin yanlış tahrir edildiği,

Ayrıca karşılıklı olarak kültürel faaliyetin sürdürüleceği bir ortamda malzemelerin gümrük işlemlerinin ne şekilde yapılacağına dair bir hükmün de Anlaşma metninde yer almadığı,

Kıbrıs'la ilişkilerimizin sadece Cumhuriyet tarihiyle sınırlı olmadığı, 1571'den beri bu toprakların Türklerin yurdu olduğu, bu nedenle Anlaşma içerisinde Osmanlı ibarelerinin de yer aldığı,

hususlarında yöneltilen görüş ve sorulara cevaben Dışişleri bakan yardımcısı tarafından;

Uluslararası anlaşmaların iki egemen ülke arasında akdedilen metinlerden müteşekkil olması nedeniyle söz konusu Protokol'ün zaten KKTC'nin egemenliğini tescilleyen bir yaklaşımı ortaya koyduğu,

53 ülkede 64 Yunus Emre Enstitüsü temsilciliğimizin bir mekanizma olarak kullanılmasının hem Türkçenin öğretilmesi hem kültürel tanıtımının yapılması konusunda ülkemize katkı sağlayan bir nitelik arz ettiği,

Yunus Emre Enstitüleri olmayan ülkelerde büyükelçiliklerimiz ve temsilciliklerimiz aracılığıyla faaliyetlerin gerçekleştirildiği,

14'üncü maddeyle kayda geçirilenin hem Osmanlı öncesi hem Osmanlı Dönemi hem de Cumhuriyet Dönemini barındırdığı,

Bu Anlaşma kapsamındaki faaliyetlerde taşınacak malzemelerin gümrük işlemlerinin yine misyonlarımız ve diğer kurum temsilciliklerimiz tarafından takip edileceği,

Crans-Montana görüşmelerine yönelik, Rum basınında ortaya atılan iddiaların algı operasyonu olduğu, Rum kesiminin özellikle iç siyasi gelişmeler bağlamında Ada'daki çözümsüzlüğü teşvik etmek için kullandığı bir mekanizma olduğu,

Bu iddiaları bizzat Rum yönetiminin kendisinin çürüttüğü, çünkü o dönemde gerek Anastasiadis'in gerekse Rum sözcülerinin yaptığı açıklamalarda Crans-Montana görüşmelerinin Türkiye'nin garantörlük hakkından vazgeçmediği için durdurulduğu görüşünün bulunduğu,

ifade edilmiştir.

4. Teklif Metnine İlişkin Değişiklikler

Teklifin tümü üzerindeki görüşmelerin ardından Teklif ve gerekçesi Komisyonumuzca benimsenerek oy çokluğu ile maddelerin görüşülmesine geçilmiştir.

Teklifin 1'inci, 2'nci ve 3'üncü maddeleri ile tümü aynen ve oy çokluğu ile kabul edilmiştir.

Komisyon üyelerinden Karabük Milletvekili Niyazi Güneş, Balıkesir Milletvekili Mustafa Canbey, Ankara Milletvekili Asuman Erdoğan ve Gaziantep Milletvekili Derya Bakbak, Teklif ile ilgili özel sözcü seçilmişlerdir.

Raporumuz, Genel Kurulun onayına sunulmak üzere Yüksek Başkanlığa saygı ile arz olunur.

Başkan	Kâtip	Üye
<i>Akif Çağatay Kılıç</i>	<i>Ceyda Bölünmez Çankırı</i>	<i>Asuman Erdoğan</i>
İstanbul	İzmir	Ankara
		(Bu raporun özel sözcüsü)
Üye	Üye	Üye
<i>Aydın Adnan Sezgin</i>	<i>Mustafa Canbey</i>	<i>Atilla Ödünç</i>
Aydın	Balıkesir	Bursa
	(Bu raporun özel sözcüsü)	
Üye	Üye	Üye
<i>Utku Çakırözer</i>	<i>Derya Bakbak</i>	<i>Ahmet Hamdi Çamlı</i>
Eskişehir	Gaziantep	İstanbul
	(Bu raporun özel sözcüsü)	
Üye	Üye	Üye
<i>Ahmet Ünal Çeviköz</i>	<i>Zafer Sırakaya</i>	<i>Hasan Turan</i>
İstanbul	İstanbul	İstanbul
Üye	Üye	Üye
<i>Niyazi Güneş</i>	<i>İsmail Özdemir</i>	<i>Gülüstan Kılıç Koçyiğit</i>
Karabük	Kayseri	Muş
(Bu raporun özel sözcüsü)		(Muhalefet şerhimiz vardır)

MUHALEFET ŞERHİ

Komisyonumuzun uluslararası anlaşmaların uygun bulunmasına ilişkin aşağıda Esas numarası yazılı kanun teklifine dair muhalefet şerhimizi bilgilerinize sunarız.

2/2756: Tekirdağ Milletvekili Mustafa Şentop'un; "Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Kültürel İş birliği Protokolü"nü onaylanmasının uygun bulunduğu kanun teklifine muhalefet şerhimizdir.

Türkiye Devleti'nin sadece kendisinin tanıdığı Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti ile arasında kurduğu eşit olmayan ilişkinin hegemonik gölgesinde demografi yıldan yıla müdahaleye maruz kalmış ve adanın yerli halklarından olan Kıbrıslı Türkler adanın kuzeyinde giderek azınlık haline getirilmiştir. Türkiye'den Kuzey Kıbrıs'a yönelik göçler ve her seçim öncesi süreçte hükümette bulunan sağcı partilerin Türkiye'den göç eden yandaşlarına vatandaşlık dağıttığı bir ortamda Kuzey Kıbrıs siyasi ve idari yapısının ciddi bir baskı altında tutulduğu ve son cumhurbaşkanlığı seçimlerinde olduğu gibi gayri-meşru müdahalelere maruz kaldığı açıktır. Kuzey Kıbrıs'ta 1974 öncesinden itibaren kendilerini adanın yerlileri olarak tanımlayan "Kıbrıslı Türkler" ile 1974 sonrasında Türkiye Devleti'nin sistemli biçimde adaya göç ettirilen "Türkiyeli Türkler" biçiminde iki ayrı toplum tanımlaması ön plana çıkmıştır. Bu iki toplumun siyasi, sosyal ve kültürel öncelikleri birbirlerinden oldukça farklıdır. Türkiye Cumhuriyeti Devleti'nin yıllar içinde Kuzey Kıbrıs'ı ekonomik açıdan sömürgesi haline getirdiği ve üretim potansiyelini daraltması nedeniyle adanın Türkiye'ye ekonomik bağlılığı kasıtlı olarak yıldan yıla arttırılmıştır. Türkiye'den Kuzey Kıbrıs'a gönderilen fonlar arasında Kıbrıslı Türk toplumunun yaşam tarzına müdahale anlamına gelen girişimler de söz konusudur. Kıbrıs Türk Öğretmenler Sendikası (KTÖS) Aralık 2010'da Ankara ziyaretinde

muhafif partilerle görüŖmüŖ ve dönemin BDP’li milletvekilleri ile yaptıkları toplantıda Türkiye’den Kuzey Kıbrıs’a gönderilen finansal destek kalemleri arasında 1 istisna dışında geçişgenliğin mümkün kılındığından bahsetmişlerdi. Örneğin eğitim desteği için belirlenmiş fon, turizm ya da tarım alanındaki ihtiyaçları karşılamak üzere kullanılabilcekken sadece diyanet işleri için ayrılan fonun diğer alanlara aktarılması yasaktı. Yani Kuzey Kıbrıs’ta cami inŖaatları, kuran kursları, dini etkinlikler, vs. aktiviteler AKP İktidarı için her zaman öncelikliydi. Çünkü Kıbrıslı Türklerin Sünni Müslüman olmalarına rağmen bu kimliklerini siyasal ve toplumsal alanda ön plana çıkarmıyor olmaları, Türkiye’deki siyasal İslamcı kesim için ikinci bir “İzmir alerjisi” oluşturmuştur. Bu meselenin bir diğer yansıması da Kuzey Kıbrıs Anayasa Mahkemesi’nin 15 Nisan 2021’de Kuzey Kıbrıs Anayasa Mahkemesi ülkede Din İşleri Komisyonu’nun Kur’an kursu düzenlemek ve hafızlık belgesi vermek gibi yetkilerini Anayasa’ya aykırı bulmuştu. Cumhurbaşkanı Recep Tayyip Erdoğan, kararın açıklanmasından bir gün sonra gazetecilere yaptığı açıklamada, "**KKTC Anayasa Mahkemesi Başkanı süratle bu yanlışından dönmelidir, yoksa bizim atacağımız adımlar da farklı olacaktır.**" Diyerek Kuzey Kıbrıs yargı sistemini açıkça tehdit etmişti. Cumhurbaşkanı’nın Kuzey Kıbrıs’a yönelik tehdidinden 3 ay sonra Türkiye Cumhuriyeti Devleti’nin resmi bir kurumu olan Diyanet İşleri Başkanlığı en üst düzeyde temsilcisi olan Ali Erbaş Lefkoşa’da Hala Sultan Camii’nde hutbe okudu. Bu bile tek başına hegemonik ilişkinin boyutlarını ortaya koymaktadır.

AKP İktidarının beğenmediği Kıbrıslı Türklere “besleme” suçlamasında bulunmakla beraber hukuki gerekçelerden bağımsız biçimde baskıların uygulanması da Türkiye ile Kuzey Kıbrıs arasındaki asimetrik ilişkiyi kanıtlamaktadır. Geçmişte "**Bulgaristan’ın 1980’lerde yaptığı gibi, Türkiye de Kıbrıs’ta asimilasyon yapıyor**" dediği için o dönem Cumhuriyetçi Türk Partisi Genel Başkanı olan Özker Özgür’ün Türkiye pasaportu iptal edilmişti. Kuzey Kıbrıs’ta başbakan yardımcılığı görevinde de bulunan Özker Özgür’ün konuya ilişkin açıklaması şöyleydi: "**Seyahat özgürlüğümüzü kısıtlayarak Kıbrıs Türklerinin siyasal iradesine yapılan müdahaleleri örtbas edebileceklerini sananlar aldanyorlar.**"

80’lerde kaldı dediğimiz uygulama bugün daha genişletilmiş biçimde uygulanmaktadır. Eylül 2021’de Saray yönetimince alınan bir karara istinaden Kuzey Kıbrıslı çok sayıda yazar, Ŗair, gazeteci ve siyasetçi hakkında Türkiye’ye giriş yasağı konulduğu anlaşıldı. Türkiye’den transit geçmek isteyen birçok Kıbrıslı Türk, muhafif olduklarından dolayı “G82” kodu ile yani “milli güvenlik aleyhine faaliyetler” iddiasıyla önce alıkonulmakta ve bir süre sonra Kuzey Kıbrıs’a iade edilmekteler. Araştırmacı yazar Dr. Ahmet Cavit An, “giriş yasağı” olduğu

gerekçesiyle İstanbul Sabiha Gökçen Havalimanı'ndan Türkiye'ye alınmadan geri gönderildi. Çocuk doktoru olan ve Kıbrıs'la ilgili sayısız kitap ve makaleye imza atan Ahmet An'a yönelik bu çirkin muameleden hemen önce de KKTC'nin önceki dönem Cumhurbaşkanı Mustafa Akıncı'nın iletişim koordinatörü Ali Bizden de havaalanında alıkonuldu ve aynı "G82" kodu ile Kuzey Kıbrıs'a geri gönderildi.

Türkiye ile KKTC arasında oluşan bu hegemonik ilişkinin sebep olduğu siyasi ve diplomatik travmalar dikkate alındığında bu kültürel iş birliği protokolünün hiçbir anlam taşımayacağı görülmektedir. Örneğin protokolün 14'ncü maddesinde Kıbrıs'ta Osmanlı Tarihi üzerine ortak bir çalışmadan bahsedilirken, bu alanda önemli kitapları ve makaleleri bulunan ve G82 kodu ile sınır dışı edilen Kıbrıslı aydınların bu çalışmanın dışında tutulacakları ve onların yerine ırk ve din odaklı yapay bir resmi tarih tezinin savunulacağı açıktır.

Protokolün 6'ncı Maddesi'nde öngörülen Kıbrıs Türk Kültürü'nün tanıtılması için Kuzey Kıbrıs'ın kültür dernekleri yerine yetkili kılınan Türkiye merkezli Yunus Emre Enstitüsü'nün inisiyatifinde kültürel çalışmaların yürütülmesinin öngörülmesi, bahsettiğimiz hegemonik ilişkinin bir başka yansımasıdır.

Kuzey Kıbrıs Türk halkının siyasi iradesinin Saray Yönetimi tarafından dikkate alınmadığı ve Kıbrıs Türk toplumunun yaşam biçimine müdahalelerin yoğunluğu dikkate alındığında bu protokolün de Kuzey Kıbrıs Türk kültürünün gelişmesinden ziyade asimilasyon politikalarına hizmet edeceği anlaşılmaktadır. Bu sebeple bu protokole **şerh düşünüyoruz.** 02.12.2021

Gülistan Kılıç Koçyiğit
Muş

TEKİRDAĞ MİLLETVEKİLİ MUSTAFA ŞENTOP'UN
TEKLİFİ

**TÜRKİYE CUMHURİYETİ HÜKÜMETİ
İLE KUZEY KIBRIS TÜRK CUMHURİYETİ
HÜKÜMETİ ARASINDA KÜLTÜREL İŞ BİRLİĞİ
PROTOKOLÜNÜN ONAYLANMASININ UYGUN
BULUNDUĞUNA DAİR KANUN TEKLİFİ**

MADDE 1- (1) 13 Şubat 2020 tarihinde Ankara'da imzalanan “Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Kültürel İş Birliği Protokolü”nün onaylanması uygun bulunmuştur.

MADDE 2- (1) Bu Kanun yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

MADDE 3- (1) Bu Kanun hükümlerini Cumhurbaşkanı yürütür.

DIŞİŞLERİ KOMİSYONUNUN
KABUL ETTİĞİ METİN

**TÜRKİYE CUMHURİYETİ HÜKÜMETİ
İLE KUZEY KIBRIS TÜRK CUMHURİYETİ
HÜKÜMETİ ARASINDA KÜLTÜREL İŞ BİRLİĞİ
PROTOKOLÜNÜN ONAYLANMASININ UYGUN
BULUNDUĞUNA DAİR KANUN TEKLİFİ**

MADDE 1- Teklifin 1'inci maddesi Komisyonumuzca aynen kabul edilmiştir.

MADDE 2- Teklifin 2'nci maddesi Komisyonumuzca aynen kabul edilmiştir.

MADDE 3- Teklifin 3'üncü maddesi Komisyonumuzca aynen kabul edilmiştir.

TÜRKİYE CUMHURİYETİ HÜKÜMETİ
İLE
KUZAY KIBRIS TÜRK CUMHURİYETİ HÜKÜMETİ
ARASINDA
KÜLTÜREL İŞBİRLİĞİ PROTOKOLÜ

Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti Hükümeti (Bundan böyle "Taraflar" olarak anılacaktır),

İki ülke ve halkları arasında ulusal egemenlik, eşitlik ve karşılıklı menfaat ilkeleri çerçevesinde mevcut dostane ilişkileri ve yakın işbirliğini geliştirme arzusuyla;

Kültürel ilişkilerin geliştirilmesi hususunda kültürel tanıtım, teknik destek, eğitim ve gerekli diğer hususlarda var olan işbirliğinin daha da artırılması amacıyla;

Her iki ülkede yürürlükte olan ilgili mevzuat hükümleri çerçevesinde aşağıdaki hususlarda anlaşmışlardır.

MADDE 1

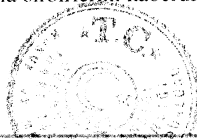
Taraflar, karşılıklılık ilkesi temelinde her iki ülkede gerçekleştirecek tüm kültür ve sanat etkinliklerine mümkün olduğu ölçüde destek verecektir.

MADDE 2

Taraflar, ülkelerinde düzenlenecek kültür ve sanat etkinlikleriyle ulusal ve uluslararası kurs, seminer, sergi, kongre, konferans, festival, kitap fuarı vb. etkinliklere birbirlerini davet edeceklerdir.

MADDE 3

Taraflar, ülkelerinde düzenlenecek kültür ve sanat içerikli bilimsel toplantılara temsilci gönderilmesi, bildiri sunulması vb. amaçlarla birbirlerini haberdar edeceklerdir.

MADDE 4

Taraflar: tiyatro, opera, bale, çok sesli evrensel ve çağdaş müzik alanında solist sanatçı, orkestra, koro ve grupların davet edilmesini destekleyecekler, sanatçılar arasında işbirliği yapılmasına, sanatçıların eserlerini tanıtmaya ve eserlerin karşılıklı olarak iki ülke halkı ile buluşturulmasına imkân vereceklerdir.

Taraflar, plastik sanatlar (el sanatları dâhil), halk müziği ve halk oyunları ile geleneksel tiyatro alanında işbirliği yapacaklar, sanatçıların ve eserlerinin tanıtımı, eserlerin sahnelenmesi, çeşitli sergilerin düzenlenmesi için gerekli çabayı göstereceklerdir.

MADDE 5

Taraflar, KKTC'deki yayınevlerinin Türkiye'de düzenlenen Kitap Fuarlarına katılımı sırasında karşılaştıkları sorunlara çözüm getirilmesi amacıyla gerekli çabayı göstereceklerdir.

MADDE 6

Taraflar, Yunus Emre Enstitüsü ve Atatürk Kültür Merkezi Başkanlığı gibi ilgili kurumların işbirliği ile "Çocuklara yönelik festival ve uluslararası sanat bienali vb." etkinliklerin düzenlenmesi için gerekli çabayı göstereceklerdir.

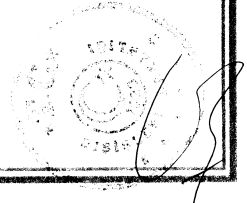
Taraflar, Kıbrıs Türk kültürünün üçüncü ülkelerde tanıtımı konusunda Yunus Emre Enstitüsü'nün yurtdışı teşkilatının bulunduğu ülkelerde işbirliği yapacaklardır.

MADDE 7

Taraflar, özellikle sanat ve kültür konularında yayınlanan eserlerin (kitap ve yayınlar) değişiminde (satın alma, mübadele, bağış vb.) bulunacaklardır. Bu çerçevede, KKTC'li yazarların eserleri ve yayınları bağış, satın alma ve devir yoluyla Türkiye'deki kütüphanelerin dağıtım sistemine dâhil edilmek suretiyle okuyucu ile buluşmalarına çaba gösterilecektir.

Taraflar, KKTC'de kütüphaneciliğin geliştirilmesi için ortak çalışma grubu kurulması, bu alanda işbirliği yapılmasına gayret göstereceklerdir.

Taraflar, Kütüphane ve Arşivlerinde mevcut olan belgelerin ve araştırma materyallerinin kopyalarını sağlamak üzere aralarında mübadele programı oluşturmak için girişimde bulunacaklardır.

MADDE 8

Taraflar, ülkelerinde yayımlanan kitap, dergi, CD, vb. eserlerin değişiminde bulunacaklardır. Özellikle, T.C. Kültür ve Turizm Bakanlığı ve Atatürk Kültür, Dil ve Tarih Yüksek Kurumuna bağlı Atatürk Kültür Merkezi Başkanlığı tarafından yayımlanan eserlerden, KKTC Milli Kütüphanesi ile KKTC Halk Kütüphanelerine dağıtılmak üzere onar (10) adet yayın 6 aylık dönemler halinde KKTC tarafına başlanacaktır.

MADDE 9

Taraflar, tiyatro, opera, müzik, halk kültürü araştırmaları, somut olmayan kültürel mirasın korunması vb. alanlarda işbirliğini teşvik edecek deneyime sahip, sanatçı, sanatçı grubu, uzman, değişiminde bulunarak sanatçılar arasındaki iletişime imkân sağlayacaktır.

MADDE 10

TC Kültür ve Turizm Bakanlığı tarafından Türkiye'de ve üçüncü ülkelerde yapılacak sanat ve kültür etkinliklerine, imkânlar ölçüsünde KKTC sanatçılarının da katılımı yönünde çaba gösterilecektir.

MADDE 11

Taraflar ülkelerinde bulunan kültür ve sanat yapılarının (opera, tiyatro, konser salonu, kültür merkezi vb.) tasarım, yapım ve işletilmesi aşamalarında elde edilen bilgi birikimi ve tecrübenin diğer tarafa aktarımı için gerekli çabayı gösterecek, bu amaçla görevlendirilecek heyetlere gerekli inceleme ve araştırma yapmaları için imkân sağlayacaktır.

MADDE 12

Türkiye Cumhuriyeti Kültür ve Turizm Bakanlığı, KKTC Milli Eğitim ve Kültür Bakanlığı'na bağlı Kültür Dairesi ve Kütüphane personeli için özel eğitim programları düzenleyerek, bu alanda hizmet veren insan kaynaklarının nitelik olarak geliştirilmesine, yeni uygulama ve teknolojik ilerlemeler hakkında bilgilendirme yapılmasına imkân sağlanması amacıyla gerekli çabayı gösterecektir.

Bu bağlamda; Türkiye Cumhuriyeti Kültür ve Turizm Bakanlığı tarafından gerçekleştirilen hizmet içi eğitim programları hakkında KKTC Milli Eğitim ve Kültür Bakanlığı'na bilgi verilecek ve bu programlara katılım sağlanması teşvik edilecektir. Bundan hareketle, Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti, KKTC Milli Eğitim ve Kültür Bakanlığı tarafından talep edilecek konularda eğitim programı düzenlenmesi için gerekli değerlendirmelerde bulunacaktır.

MADDE 13

Taraflar telif hakları alanında ortak eğitim faaliyetleri ve işbirliği çalışmalarını yürütülmesi hususlarında çaba sarf edeceklerdir.

MADDE 14

Taraflar, Osmanlı dönemi öncesi, Osmanlı Dönemi ve Türkiye Cumhuriyeti Dönemi Kıbrıs Eğitim Tarihinin bilimsel yollardan araştırılması adına karşılıklı ilmi toplantıların düzenlenmesi ve uzmanlar tarafından bilimsel yayınların hazırlanıp basılması için girişimde bulunacaklardır.

MADDE 15

Taraflar, somut ve somut olmayan kültürel mirasın korunması ve kültür turizmine yönelik olarak geliştirilmesi amacı ile bir strateji belgesi ortaya çıkarmak üzere ortak çalışma grupları oluşturulması hususunda çaba göstereceklerdir.

MADDE 16

Tanıtım Faaliyetlerinin Desteklenmesi:

KKTC'nin kalkınmasına katkıda bulunmak amacıyla ülkenin kültürel ve tarihi değerlerinin yurt dışında bilinirliğini artırmak amacıyla KKTC'nin tanıtımı için gerekli olan mal ve hizmet alımları T.C. Kültür ve Turizm Bakanlığınca desteklenir ve/veya yürütülür.

MADDE 17

Genel Kurallar:

Gönderen Taraf diğer tarafa gönderilen kişilerin ulaşım ve seyahat masraflarını karşılayacak ve Kabul Eden Taraf bu program çerçevesinde konaklama, ülke içindeki ulaşım masrafları ve acil hastalık durumunda tıbbi tedavi masraflarını karşılayacaktır.

Gönderen Taraf, Kabul Eden Tarafı heyet üyelerinin sayısı ve ziyaretlerinin tarihleri hakkında makul bir zaman içerisinde diplomatik kanallar vasıtasıyla bilgilendirecektir.

MADDE 18

İşbu Protokol, yürürlüğe girmesi için gerekli iç yasal usullerin tamamlandığını Tarafların birbirine diplomatik yollarla bildirdikleri son yazılı bildirim alındığı tarihte yürürlüğe girer.

Bu Protokol yürürlüğe girdiği tarihten itibaren beş (5) yıllık bir dönem için yürürlükte kalır ve Taraflardan biri, diğer tarafa Protokolün bitim tarihinden altı (6) ay önce diplomatik kanallar aracılığı ile yazılı olarak Protokolü sona erdirmeye niyetini bildirmediği takdirde yürürlük süresi kendiliğinden beşer (5) yıllık sürelerle uzar.

Bu Protokolde Tarafların karşılıklı yazılı rızası ile her zaman değişiklik yapılabilir. Değişiklikler bu maddenin birinci fıkrasında belirtilen usul uyarınca yürürlüğe girer.

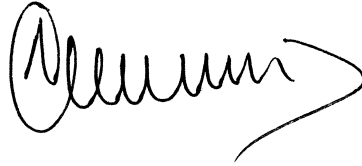
İşbu Protokol 13 Şubat 2020 tarihinde Ankara'da, Türkçe dilinde iki orijinal nüsha olarak imzalanmıştır.

**TÜRKİYE CUMHURİYETİ
HÜKÜMETİ ADINA**

**KUZAY KIBRIS TÜRK
CUMHURİYETİ HÜKÜMETİ ADINA**

Mehmet Nuri ERSOY
Kültür ve Turizm Bakanı

Nazım ÇAVUŞOĞLU
Milli Eğitim ve Kültür Bakanı

TBMM Basımevi - 2021